

Üstad Bediüzzaman Said Nursi'nin Fevzi Çakmak Hakkındaki Görüşü Nedir?

Üstad'ın Fevzi Çakmak hakkındaki görüşlerini yansıtacak birkaç hatırasını burada nakledeyim:

"Fevzi Çakmak'a hakkımı helâl edeceğim"

"Yaptığımız ev Cebeci'de Niğde Yurdundan yukarıda, İkinci Dede Efendi semtindeydi. Osman Nuri gibi eski alay müftülerinden Tevfik Yılal vardı; evin yapılışında onlar da yardımcı olmuşlardı. Maddeten ve manen yardım ederek evin inşaatını bitirmiştik. İçinin mefruşatından pek benim yardımım olmamıştı. Evin itmamında Mareşal Fevzi Çakmak da maddi yardımda bulunmuştu. Mareşal deyince '*Mareşal kim?*' diye sordu. '*Fevzi Çakmak*' diye cevap verdim. '*Demek o da verdi*' diye hayretle sordu. '*Ne kadar verdi?*' diye, Fevzi Çakmak'ın verdiği miktarı sordu. Bizim yardım sandığımız vardır. Sandığın muhasip ve veznedarı da Fevzi Çakmak'tır. Üstad, '*Fevzi Çakmak ne verdi? Kaç lira verdi?*' diye sordu. Bu hizmet mahallinin yapılıp getirilmesi için iki-üç defa yardım ettiğini söyledim. Üstad bu defa, '*Daha evvel Emirdağ'a geldiğin zaman bunları biliyor muydun?*' diye sorunca, '*Evet efendim, biliyordum*' diye cevap verdim."

"*'Ben üç kişiye hakkımı helâl etmemiştim. Madem ki kendisi Risale-i Nur'a hizmet etmiş ve para yardımı yapmış, ona hakkımı helâl edeceğim'* dedi."

"Osman Nuri Efendi bir mektup yazarak kendisini Ankara'ya bu yeni yaptırdığımız evde kalması için davet ediyordu. Bizim gibi Mareşal Fevzi Çakmak'ın da Bediüzzaman'a çok hürmeti vardı."

"Üstad benim yemem için sahanla pilav getirtti. '*Ne zaman istersen buyur gel, sana kapım her zaman açıktır*' dedi. Ufak bir kutusu vardı, kutuyu açarak içindeki paradan almamı söyledi. Teşekkür ettim. Boynuna sarılıp öpmek istedim. '*Al kardaşım, al*' diye ellerini uzattı. '*Senin karnını doyuracağım*' dedi."(1)

"Fevzi Çakmak sohbetlerine devam etmişti"

"Ben kendisinden değil, fakat sadık dostu Cevad Beyden dinlemiştim. Millet Partisini 23 kişi olarak kendisi kurdu. Bu itibarla Demokratlara pek iltifat etmezdi. Askeriyeden mütekit alay müftüsü ve Millî Müdafaa müftülüklerinde de bulunmuş olması noktasında olacak ki, Mareşal Fevzi Çakmak ile de alâkadar imiş. Fevzi Çakmak hayatının sonunda Osman Nuri Efendinin sohbetlerine devam etmiş. İki defa Osman Nuri Efendinin ayağına kapanmış ki, affı için dua etmesini rica etmiş. Çünkü Maarif Vekili Hasan Ali Yücel'in, Türkiye'nin geleceğinin temel taşlarından en ehemmiyetlisi olan Maarif Vekâletini elde edip, bütün imkânlarını '*İleri bir gençlik yetiştireceğiz*' maskesi altında komünizm rejimine zemin hazırlamak için sarf etmesi neticesi çok azîm ve dehşetli bir tehlikenin vatan ve millet âfâkını sarsması noktasından Erkân-ı Harbiye Reisi Fevzi Paşa bundaki büyük hisse ve iştiraki görüyor ve ekilen zakkum tohumlarının birden çok geniş bir sahada filizlenmesini müşahede etmekle, elbette '*Nereden, nereye?*' سوالini kendi kendine soruyordu. Vatan ve milletin âtisinden endişe duyuyordu. Ve bînetice, bir tesellî ve gufran kapısı aramakta idi. Osman Nuri'nin kendi çapında teşkil eylediği cemaate, bu noktadan dahil oluyor ki, Kurtuluş Savaşını kazanan mukaddes ruhun, millet ve vatana bağlılığın en yüksek örneğini asker ve sivilden müteşekkil- az da olsa-Osman Nuri cemaatinde görmekte ve bütün bunların mülâhazasıyla bir af ve Mağrifet yolunu Osman Nuri delaletiyle aramakta idi. Bu nokta-i nazardan rahmetli Osman Nuri Efendi, o dehşetli zamanların mes'uliyetlerinden kendisini kurtaracak şekilde çalışmıştır. Nitekim zaman zaman anlattığı ve en güzel ve isabetli tabirini Ahmed Feyzi Ağabeyin beyânında bulan bir sâdik rüyâ veya mânâda gördüğü şöyle bir vak'a vardır:"

"Bir mecliste Peygamberimiz Fahr-i Âlem (a.s.m.) ile Ebû Bekir Sıddîk(r.a.) ve kendisi de bulunduğu halde, Sıddîk-i Ekber Efendimiz soruyor: '*Yâ Resulallah, ümmet-i Muhammed'in (a.s.m.) hâli ne olacak?*' Cevaben Resul-i Ekrem (a.s.m.) Efendimiz, '*Âlem-i insaniyet, İslâmiyete inkılâb edecek ve medeniyet-i Muhammediye bütün beşerin ruhuna nefhedilecek*' buyuruyor. Bunun üzerine tekrar Sıddîk-i Ekber Efendimiz, '*Bunu kim yapacak?*' dediği zaman, Peygamber Efendimiz, '*İşte!*' diye Osman Nurî Efendiye gösterdiğini söylerdi."

"Millet Partisini kurdu, Hazret-i Üstad'ı Ankara'ya davet etmesi ve Hazret-i Üstad için evine muttasıl bir yer yaptırmış olması da gördüğü mezkûr muhavereye binâen idi. 1950 güz aylarında rahmetli Ahmed Feyzi Ağabeye bunu anlatmıştı. Feyzi Ağabey onun şevkini kırmamak için yanında söylemeyip, dışarı çıktığımızda dedi ki: 'Osman Nuri Efendinin bu Ankara'da bulunuşu, Risale-i Nur'a

samimî alâkası, irtibatı ve Hazret-i Üstad'a dostluğu ve yakınlığı itibarıyla o küllî şahs-ı manevîye olan teveccüh ve mazhariyeti cihetinden kendi aynasında o küllî mânâyı görmüş.' "(2)

M. Kemal, İnönü, F. Çakmak, K. Karabekir ve Bediüzzaman

"Bediüzzaman'a en büyük düşman İsmet İnönü idi. Ben Urfa'nın Suruç ilçesinde askerlik yapıyordum. Askerlikte çok büyük başarılar gösterdim. 1936'yı 1937'ye bağlayan yıllarda Adana-Halep Demiryolu hattının kuzey tarafında Türkler, güney tarafında Fransızlar vardı. Fransızlar rahat durmuyordu. Bir gün ben nöbetçi iken bir haber geldi: Mustafa Kemal, İnönü ve Fevzi Çakmak ile birlikte 12 kişi Suruç'a gelecekmiş, Aradan zaman geçti, uzaklardan bir toz bulutu yükseldi. Bunlar Mustafa Kemal ve arkadaşları idiler. Suruç'a girdiler. O zaman Atatürk ve İnönü ile konuştum. Üst görevlilerim onlara benim yaptığım kahramanlıkları anlatmıştı. İsmet İnönü bana takdirname vermişti. Hâlâ duruyor. Birgün söz Nurculardan açıldı. O zaman ben de vardım, fakat konuşmaya iştirak etmedim. İnönü bir yerde dedi ki:"

" *'Said-i Kürdi ve cemaati şu Adana-Halep demiryolunun ötesindeki Fransızlardan daha tehlikelidir.'*

"Son derece Nurculara düşman ve Rusya'nın sistemine hayrandı. Büyük adamlar içinde Bediüzzaman'ı takdir eden iki kişi vardı zaten: Biri Fevzi Çakmak, diğeri de Kâzım Karabekir Paşaydı. Kâzım Karabekir Paşa'nın hayranlığı daha başkaydı. Özellikle Bediüzzaman'ın keçekülahlılar ile birlikte Ruslara karşı savaşmasını takdir ederdi. Said Nursi'yi görmeyi çok istiyordu. Görebildi mi bilmem, inşaallah görmüştür."(3)

Üstad Kazım Karabekir hakkında bir mektubunda şöyle diyordu:

"Ben ehl-i siyasetin her nevi taziplerine karşı (*Hasbünallahi ve nime'l-vekil*) deyip sabır ve tahammüle karar vermişim. Kâzım Karabekir ile eskiden münasebetim vardı. Acaba o münasebetin sebebi olan merdane mesleğini muhafaza ediyor mu? Eğer eskisi gibi ise ve nurlara zararı yoksa ve nura faideleri muhtemel ise ve dost ise, benim selamımı ona tebliğ edebilirsiniz."(4)

"Bediüzzaman Said Nursî Burdur'da iken, birgün, o zamanın Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Mareşal Fevzi Çakmak Burdur'a geliyor. Vali, Mareşale, '*Said Nursî hükûmete itaat etmiyor; gelenlere dinî dersler veriyor.*' diye şekvâda bulunuyor. Mareşal Fevzi Çakmak, Bediüzzaman'ın ne kadar dâhi ve ne kadar mânevî büyük ve müstakim bir zat olduğunu bildiği için diyor ki: "Bediüzzaman'dan zarar gelmez. İlişmeyiniz, hürmet ediniz." (5)

Dipnotlar:

- (1) *bk.* [Son Şahitler, III/406, Cevat Çağrı.](#)
- (2) *bk.* [Son Şahitler, I/208, Osman Nuri Tol.](#)
- (3) *bk.* [Son Şahitler, II/78, Aziz Tayyar.](#)
- (4) *bk.* [Emirdağ Lahikası-I, \(128. Mektup\)](#)
- (5) *bk.* [Tarihçe-i Hayat, Barla Hayatı.](#)